Anders Ebbesen – en folkelig dyrlæge

Af J. Gantzel Lauridsen

Folkelig, fagekspert og fornøjelig! Det er en fyldestgørende karakteristik af den tidligere kredsdyrlæge i Ribe Amt, Anders Ebbesen i Gørding.

Anders Ebbesen var et barn af Ribe Amt. Han blev født i Glejbjerg den 13. marts 1907 på en slægtsgård som nummer tre ud af en flok på syv. Da skolegangen meldte sig, kom han i en skole, hvor der kun var to klasser – een for de mindre, og een for de store. Sådan var forholdene dengang de fleste steder.

Efter konfirmationen begyndte Anders som landbrugsmedhjælper hos sin far, men kort tid efter lod hans far ham vide, at han ikke egnede sig til at blive landmand.

Vejen til dyrlæge

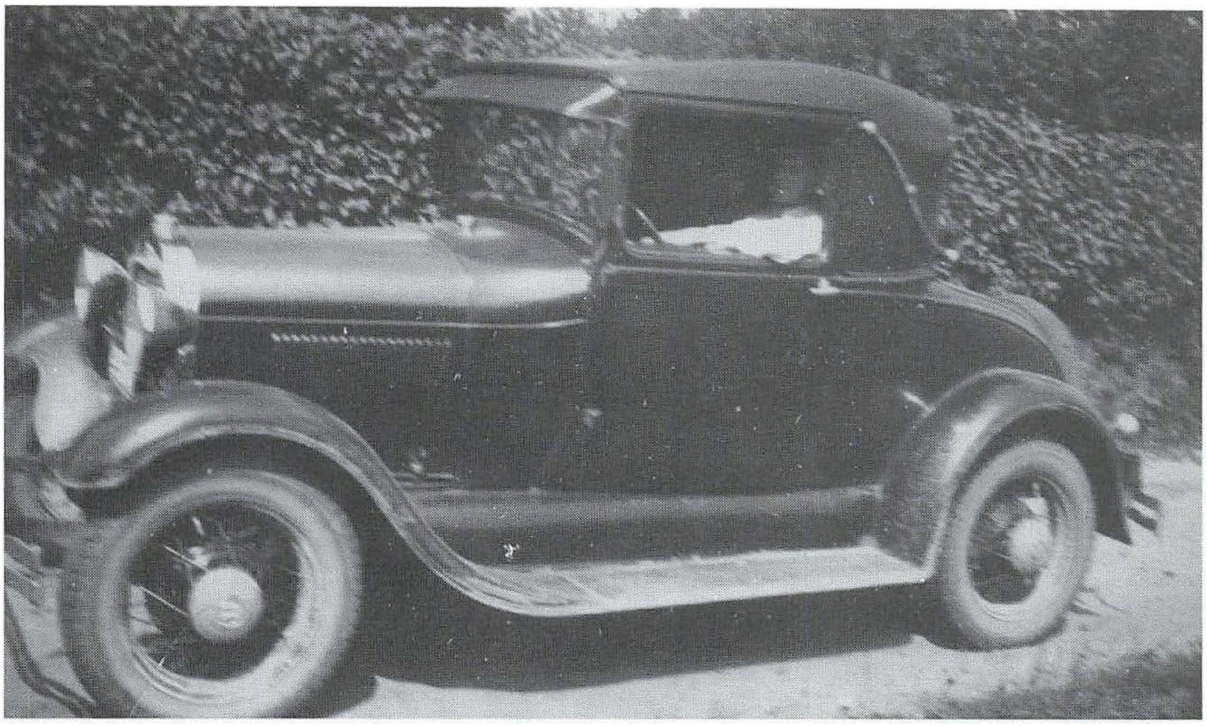
Så måtte han gå en anden vej, for han ville i hvert fald have et virke, der havde noget med landbrug at gøre. Hans målsætning var at blive dyrlæge. Han tog derfor på den daværende kost- og realskole i Vejen, hvor han på to år fik præliminæreksamen. Skolens forstander var den dengang meget kendte radikale P. Hauge, der i en årrække var sognerådsformand, skønt han var det eneste radikale medlem af rådet.

Selvom Anders Ebbesen havde Venstre-blod i årerne lige fra fødslen, satte han alligevel den radikale skolemand meget højt, fordi Hauge var præcis og dygtig. Mangen elev havde fået en betydelig ballast med ud i livet fra skolen, og adskillige nåede en rimelig stærk placering i samfundslivet. Anders satte som Hauge pris på en saglig, politisk snak, som begge parter høstede gavn af. Det kom til at betyde meget for ham på hans videre vej. Med en meget fin eksamen fra skolen blev Anders optaget på Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, hvor han gav sig i kast med at studere til dyrlæge.

Også her præsterede Anders Ebbesen at få en eksamen der var til ug med kryds og slange – en af de bedste, der havde set dagens lys. Det var i 1932.

Selvstændig

Efter at have været soldat i tre måneder og derefter en smule ude i praktik, gjorde Anders Ebbesen springet ud i en selvstændig virksomhed. Tilfældet ville at der var en praksis til salg i Gørding, hvor fynboen, Svend Hadrup, gerne

Dyrlæge Anders Ebbesen i sin første bil i 1933. (Privateje).

ville tilbage til de fynske agre. I oktober 1933 købte Anders Ebbesen Hadrups praksis, og fra 1. december samme år begyndte han virket som dyrlæge i Gørding.

Den flotte unge dyrlæge, for flot det var han og charmerende, blev hurtigt efterspurgt af sognets unge piger. Det lod Anders sig ikke forstyrre af. Som den handlingens mand han var, traf han allerede ved jule- og nytårstid sit valg. Nora blev den foretrukne.

Nora var opvokset på Gørding Møllegaard, men efter at familien var flyttet til stationsbyen, boede hun nu en hvid villa i byens nordlige ende – kaldet »Lille Møllen«. Begivenhederne tog hurtig fart, og den 30. juni 1934 stod bryllluppet i Ribe Domkirke. Det var Gørdings daværende sognepræst, Gaarn-Larsen, omtalt i årsskriftet sidste år, der havde anbefalet Ribe Domkirke som vielsessted, og Gaarn-Larsen forestod selv vielsen.

Det varede ikke længe inden Anders Ebbesen havde en meget betydelig praksis. Ikke mindst gjorde han en dygtig indsats i bekæmpelsen af kvægtuberkulosen og kalvekastningen. Det blev der lagt mærke til viden om, og da kredsdyrlægestillingen i Ribe Amt blev ledig i 1947, fik han af daværende landbrugsminister Erik Eriksen, den senere statsminister, opfordring til at søge stillingen, og han fik den med fortsat bopæl i Gørding.

Heller ikke på denne post skuffede Anders Ebbesen. Det lykkedes ham at udrydde kvægtuberkulosen i amtet, men sideløbende hermed øvede han en indsats på en række andre områder. Netop året 1947 huskes han for en særlig ak-

tion for sygdomsbekæmpelse, blandt de tusinder af får i Ribe og Tønder-marsken. En omfattende vaccination af hvert enkelt får blev iværksat med det resultat, at fårenes sundhedstilstand blev helt i orden. Avlens produktivitet blev væsentlig forøget.

Bud fra det fynske

Nu var der bud efter Anders Ebbesen fra det fynske. Erik Eriksen så gerne Anders Ebbesen som kredsdyrlæge i det amt, hvor den drevne politiker boede, det daværende Svendborg Amt. Ikke mindst fordi man endnu kæmpede med kvægtuberkulose i amtet, og der var tiltro til, at Anders Ebbesen kunne få bugt med den også der. I 1950 blev han udnævnt til kredsdyrlæge i amtet, med bopæl i Svendborg.

Det blev Anders Ebbesens slutstilling. Han virkede i den lige til pensionsalderen blev nået i 1977, da Anders Ebbesen blev 70 år.

Politisk indsats

Politik var en anden vigtig side af Anders Ebbesens liv. Opfostret i det for vestjyske distrikter særlige liberale venstresind, var det en naturlig ting for ham at arbejde for det liberale Venstres idealer. Det gjorde han i det vestjyske, hvor han snart kom til at høre til partiets spidser i amtet. Skønt han boede i Ribe opstillingskreds kom han i nærkontakt med Erik Eriksen, der var valgt i Varde opstillingskreds. Han blev også nær ven med chefredaktør Knud Reé på det daværende dagblad »Vestkysten«, den senere fiskeriminister. Aktiv var Anders Ebbesen i det politiske både før, under og efter den tyske besættelse. Det førte ham helt naturligt ind i et arbejde for de danske i Sydslesvig. Han var i dette arbejde for statsminister Knud Kristensens linie i Venstreregeringen fra 1945-47. Så optaget af dette standpunkt var han, at hans yngste søn, der blev født i 1948, fik navnet Knud.

Et tab var det for Venstre i Ribe Amt, da Anders Ebbesen flyttede sine teltpæle til det sydøst-fynske. Det blev til gengæld en gevinst for fynboerne. Anders Ebbesen var snart inde i det fynske Venstres arbejde. Først blev han folketingskandidat for Venstre i Nyborg opstillingskreds, men den største indsats kom han dog til at udøve i Svendborg byråd, hvor han var medlem i 12 år, tre valgperioder. Sit partis ordfører blev han i byrådet, og han satte unægtelig et liberalt præg på byrådets arbejde.

1950 var som for Anders Ebbesen et skelsættende år landspolitisk. I det år var der folketingsvalg den 5. september, og selv om valget i første omgang førte til en socialdemokratisk regering, så skulle det med retsstatsmanden Starckes hjælp alligevel føre til en regering under Erik Eriksens ledelse som følge af den meget omtalte smørdagsorden, som Retsforbundet havde fremsat for

at få den endnu igangværende smørrationering ophævet. Sammen med den radikale Bertel Dalgaard så Erik Eriksen nu muligheden for at få Grundloven ændret. En forfatningskommission blev nedsat, og resultatet blev et forslag om overgang til etkammersystem og kvindelig tronfølge. Det var en sag der optog Anders Ebbesen meget. I årene indtil en endelig afgørelse kunne træffes i 1953 ved en folkeafstemning gjorde han en stor indsats for at få vedtaget forslaget, så det kunne blive landets grundlov – og det blev det.

Idealisme prægede Anders Ebbesen. En uvurderlig støtte havde han i fru Nora, der havde den samme indstilling til livets foreteelser. Ihærdigt gik ægteparret ind i kampagnen for grundlovsforslagets vedtagelse. Det var således ikke noget tilfælde at Svendborg-kredsen var i toppen af Ja-stemmer ved folkeafstemningen. Det samme var i øvrigt tilfældet ved folkeafstemningen oktober 1972, om tilslutningen til EF.

Børnene

I Nora og Anders Ebbesens hjem opvoksede fire børn, der unægtelig blev stærkt præget af det hjem de var sat ud i livet af. Een datter og tre sønner var det.

Ældst af dem er sønnen Børge – mest kendt under navnet Børge Munk Ebbesen, indtil udgangen af 1994 øverste direktør i landets største sparekasse, Bikuben. Børge, der blev født i Gørding den 12. juni 1936, valgte efter vel

Anders Ebbesen fotograferet i slutningen af 1960erne. (Privateje).

overstået studentereksamen i Svendborg at gå den juridiske vej. Da han havde fået sin embedseksamen blev han knyttet til statsadministrationen, og her præsterede han det usædvanlige at være ministersekretær for tre statsministre – Hilmar Baunsgaard, Jens Otto Krag og Poul Hartling. Fra statsadministrationen gik turen ud i det private erhvervsliv, hvor han blev medindehaver af et advokatfirma i Odense. Efter få år blev han knyttet til Bikubens hovedsæde i København, hvor han hurtigt avancerede til den betydelige topstilling han beklæder.

Datteren Kirsten har været på kontor, men nu studerer hun malerkunst. Næstældst er Karsten, der er tandlæge i København, og yngste søn Knud er lærer i det sydfynske. De tre ældste af børnene har hver tre børn, medens Knud har to, så det er blevet til 11 børnebørn.

Også i sit otium var Anders Ebbesen stærkt optaget af at øve en indsats folkeligt, kulturelt, politisk og fagligt. Han var stærkt efterspurgt som rådgiver blandt yngre kolleger, og politisk så man ham deltage i mangen en debat.

Fuldendt gerning

I 1989 udåndede han under en tur til Samsø, 82 år gammel – et varmt hjerte for alt det bedste i dansk folkelighed holdt op at slå. Aktivitet og akkuratesse prægede hans liv. Nok blev han ikke bonde, men han fik en gerning til gavn for dette lands bønder – i fuld sandhed kan man sige, at han hviler på fuldendt gerning. Den kultur der strømmede ud fra dyrlægehjemmet i det vestjyske og i det fynske vil blive husket.

J. Gantzel Lauridsen, f. 1922 på Lundbækgård i Aike ved Gørding. Journalist siden 1941, ansvarshavende redaktør af »Sydvestjylland« 1951-59, derefter medarbejder på »Vestkysten« og »Landsbladet«. 1967-81 pressesekretær for Danske Husmandsforeninger. Adr.: Trægården.